

Odôvodnenie:

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť maloletého [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], maloletej [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 5 C 54/2017 z 12. januára 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia v procesnom postavení žalobcov sa žalobou doručenou Okresnému súdu Martin proti žalovanému domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške bližšie špecifikovanej v žalobnom návrhu. Konanie o návrhu sťažovateľov bolo na Okresnom súde Martin vedené pod sp. zn. 8 C 284/2013.

2.1 Okresný súd Martin žalobu sťažovateľov rozsudkom sp. zn. 8 C 284/2013 zo 4. februára 2015 (ďalej len „rozsudok Okresného súdu Martin“) zamietol. Sťažovatelia proti rozsudku Okresného súdu Martin podali odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 8 Co 220/2015 z 29. júna 2015 tak, že rozsudok Okresného súdu Martin zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh ďalej vyplýva, že krajský súd uznesením sp. zn. 8 NcC 17/2017 z 28. septembra 2017 prikázal vec vedenú na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 8 C 284/2013 na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Dolný Kubín.

4. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľov zamietol.

4.1 Sťažovatelia proti napadnutému rozsudku okresného súdu podali odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 Co 167/2018 z 28. septembra 2018 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

4.2 V nadväznosti na rozhodnutie krajského súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku okresného súdu sa sťažovatelia následne ochrany svojich práv domáhali na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) prostredníctvom dovolania, ktoré podali proti rozsudku krajského súdu. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 92/2019 zo 16. januára 2020 dovolanie sťažovateľov odmietol.

5. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tvrdia, že napadnutý rozsudok okresného súdu je „rozsudkom predčasným, nezákonným a arbitrárnym“.

5.1 Porušenie označených práv sťažovateľa vidia v postupe okresného súdu, ktorý nevykonal dokazovanie v nimi požadovanom rozsahu, čo malo podľa sťažovateľov vplyv na jeho konečné rozhodnutie vo veci samej. Sťažovatelia zároveň v ústavnej sťažnosti zdôrazňujú, že napadnutý rozsudok okresného súdu, ktorým zamietol nimi uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy s poukazom na premlčanie uplatneného nároku, je založený na nesprávnom právnom posúdení veci.

6. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vyslovil porušenie ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a aby im priznal nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

6.1 Sťažovatelia zároveň žiadajú, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie každému vo výške 8 000 €. Sťažovatelia svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v ústavnej sťažnosti neodôvodnili.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Podľa čl. 46. ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 48. ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

16. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná

právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu.

18. V danom prípade sťažovatelia disponovali možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení okresného súdu prostredníctvom odvolania, o ktorom je oprávnený a aj povinný rozhodnúť odvolací orgán, v danom prípade krajský súd.

18.1 Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia v predmetnej veci využili opravný prostriedok poskytnutý im zákonom na ochranu ich práv a proti napadnutému rozsudku okresného súdu podali odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov proti napadnutému rozsudku okresného súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu na preskúmanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

19. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

20. Javí sa ako potrebné nad rámec už uvedených záverov (teda ako „*obiter dictum*“) dodať, že sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť prostredníctvom advokáta, teda osoby zákonom aprobovanej na kvalifikovanú právnu pomoc. V ústavnej sťažnosti (v úvodnej

časti – záhlaví, ako aj vo výsledne formulovanom záverečnom návrhu nálezu ústavného súdu – v tzv. petite) je však označený ako porušovateľ práv len okresný súd (nie krajský súd ani najvyšší súd), čím je ústavný súd podľa § 43, § 123 ods. 1 a § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, a teda je viazaný rozsahom návrhu, a jeho dôvodmi je viazaný len ako argumentáciou na podporu návrhu v jeho konkrétnom vymedzení, a teda aj ohraničení. V tomto kontexte zároveň platí, že sťažovatelia nenavrhujú zrušiť ani rozsudok okresného súdu (čo je neštandardné, avšak riešiteľné ústavným a zákonným mechanizmom rozhodovania o ústavnej sťažnosti). Ústavný súd však nemôže napraviť stav, keď ústavnou sťažnosťou nebolo napadnuté ani rozhodnutie krajského súdu, ani rozhodnutie najvyššieho súdu, a tak prekročiť svoju prieskumnú právomoc (či už s pozitívnym, alebo negatívnym výsledkom prieskumu). Eventuálny postup na odstraňovanie nedostatkov návrhu spôsobom uvedeným v § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde nie je možný, keďže touto cestou nemožno generovať podanie ústavnej sťažnosti proti inému (ďalšiemu) porušovateľovi práva a jeho rozhodnutiu (navyše už po uplynutí lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde proti takému rozhodnutiu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu